

Efektivnější veřejné opatrovnictví. Pozměňovací návrh může po více než dekádě zlepšit situaci pro obce i opatrovance

4.6.2025 - | Sdružení místních samospráv ČR

Obcím má změna umožnit uzavírat po vzájemné dohodě veřejnoprávní smlouvy, díky nimž bude možné převést funkci veřejného opatrovníka z jedné obce na druhou. Dnes výkon této funkce nařizuje obcím soud podle bydliště opatrovaného, přičemž povinnost nelze odmítnout, byť k tomu daná obec často nemá vhodné kapacity.

Roli veřejného opatrovníka dnes vykonávají například i neuvolnění starostové, kteří vedle správy obce docházejí také do vlastního zaměstnání. Z časových i organizačních důvodů je to nevyhovující stav pro opatrované i starosty.

„Veřejnoprávní smlouvy budou vítaným řešením, díky kterému půjde po dohodě převést roli veřejného opatrovníka mezi dvěma, ideálně co nejbližšími obcemi. Na opatrované osoby by změna neměla mít negativní vliv, naopak by měly mít veřejného opatrovníka, který se jim bude moci věnovat a bude mít s touto zodpovědnou rolí zkušenosti, neboť pro opatrovance je veřejný opatrovník jeho poslední šancí. Zejména menší obce na tuto změnu čekají už řadu let, proto jsem se rozhodla pozměňovací návrh podat,“ říká Eliška Olšáková, předsedkyně SMS ČR, která je spolupředkladatelkou zmíněného pozměňovacího návrhu k novele zákona o obcích (ST 845).

Počet veřejně opatrovaných osob přesahuje v ČR 12 000. Soudy dnes určují obce jako veřejné opatrovníky osob na základě bydliště opatrovaných. Děje se tak v případech, kdy se této zodpovědnosti nemohou ujmout nebo ji odmítnou vykonávat typicky příbuzní dotyčného, případně se je ani nepodaří dohledat. Pro obec je přikázané opatrovnictví přenesený výkon státní správy, kterého se nemůže zříct ani ho delegovat.

Pozměňovací návrh také zakotvuje Ministerstvo práce a sociálních věcí jako resort, pod který bude začleněna metodická podpora a vedení veřejných opatrovníků. Doposud tato agenda oficiálně pod žádné ministerstvo nespádala a k metodickému vedení veřejných opatrovníků docházelo omezeně pouze ze strany krajů.

„Relativně jednoduchou úpravou můžeme výrazně zlepšit situaci ve veřejném opatrovnictví. A to nejen pro obce, které po takové změně volají už několikáté volební období. Na znění pozměňovacího návrhu je shoda mezi příslušnými ministerstvy, zástupci samospráv, tedy i kraji, a neziskového sektoru,“ dodává Eliška Olšáková.

Veřejný opatrovník zastupuje osoby s omezenou svéprávností například v právních a finančních záležitostech a zajišťuje jim odpovídající péči a ochranu před zneužitím nebo zanedbáním. Cílem je zachovat důstojnost, autonomii a kvalitu života opatrovaných osob, a proto se předkladatelky domnívají, že si opatrovanci zaslouží obec, která bude schopná veřejné opatrovnictví plně vykonávat.

<https://www.smscr.cz/media-a-sms-cr/tiskove-zpravy/efektivnejsi-verejne-opatrovnictvi-pozmenovaci-navrh-muze-po-vice-nez-dekade-zlepsit-situaci-pro-obce-i-opatrovance-4680cs.html>